

"A sakkjáték a hadvezérek gyakorló terepe..."

Kállai Gábor

Nemzetközi nagymester

A SAKK ÉS A HADMŰVELETI MŰVÉSZET KAPCSOLATA

Előadó:

Juhász István vezérőrnagy

**HM Hadműveleti és Kiképzési Főosztály
főosztályvezető**

2010. március 24.

HADMŰVÉSZET-SAKK

HADMŰVÉSZET

A fegyveres küzdelem természetéről, lényegéről és tartalmáról, szóló ismeretek rendszere

Cél:

- A **szembenálló fél legyőzése** a kívánt katonai véghelyzet elérése

SAKK

A stratégiai játékok legősibb formája, a *hadművészet* **plasztikus leképezése**
64 mezőre

Cél:

- A ellenfél királyának mattolása a **játszma győzelem megszerzése**

AZ ELVEK HASONLÓSÁGA

ALKALMAZOTT ELVEK	KATONAI MŰVELETEK	SAKK
KEZDEMÉNYEZÉS MEGRAGADÁSA ÉS MEGTARTÁSA	✓	✓
ERŐÖSSZPONTOSÍTÁSA	✓	✓
MEGTÉVESZTÉS	✓	✓
MEGLEPÉS	✓	✓

AZ ELŐADÁS VÁZLATA

- 1. A HADMŰVELETI MŰVÉSZET NATO FELFOGÁSBAN (fogalma, tartalma, célja, szintjei)**
- 2. MŰVELETEK TERVEZÉSE (döntés előkészítés)**
- 3. MŰVELETEK VEZETÉSE, VÉGREHAJTÁSA**
- 4. MŰVELETEK ELEMZÉSE TAPASZTALATOK FELDOLGOZÁSA**
- 5. MEGHATÁROZÓ KÜLÖNBSÉGEK A HADMŰVELETI MŰVÉSZET ÉS A SAKK KÖZÖTT**
- 6. ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK**

HADMŰVELETI MŰVÉSZET (OPERATIONAL ART, NATO)

- **OPERATIONAL ART:**
THE SKILFUL EMPLOYMENT OF MILITARY FORCES
TO ATTAIN STRATEGIC AND/OR OPERATIONAL
OBJECTIVES .....
- **HADMŰVELETI MŰVÉSZET:**
A KATONAI ERŐ **MESTERI ALKALMAZÁSA**
STRATÉGIAI ÉS/VAGY HADMŰVELETI CÉLOK
TELJESÍTÉSE ÉRDEKÉBEN....

COPD, COMPREHENSIVE OPERATIONS DIRECTIVE

A MŰVELETEK SZINTJEI

(hadműveleti, harcászati)

- **OPERATIONAL LEVEL:**
THE LEVEL OF WAR AT WHICH **CAMPAIGNS AND MAJOR OPERATIONS** ARE PLANNED, CONDUCTED .....

(HADJÁRATOK, HADTEST-HADOSZTÁLYSZINTŰ MŰVELETEK)

- **TACTICAL LEVEL:**
...FORCES ARE EMPLOYED TO CONDUCT **MILITARY TASKS** AND GAIN MILITARY OBJECTIVES.... (**BATTLES**)

(HARC, CSATA DANDÁRSZINTŰ MŰVELETEK)

NATO AJD, ALLIED JOINT DOCTRINE

Hadműveleti vagy harcászati szintű?

A sakk közelebb áll a harcászathoz?

A NATO döntéshozatal hadműveleti szinten

SITUATIONAL AWARENESS
Incl.
KNOWLEDGE DEVELOPMENT

OPERATIONAL ORIENTATION

**OPERATIONAL PLAN
DEVELOPMENT**

**OPERATIONAL APPRECIATION
of
STRATEGIC ASSESSEMENT**

**OPERATIONAL CONCEPT
DEVELOPMENT**

**CSV kidolgozása, elemzése
HADIJÁTÉK(WARGAME)**

A MŰVELETEK TERVEZÉSE KATONAI DÖNTÉSHOZATAL (HADIJÁTÉK „WARGAMING”)

ACTION - RE-ACTION - COUNTER-ACTION

AZONOSSÁGOK ÉS KÜLÖNBSÉGEK

TEVÉKENYSÉG	AZONOSÍTHATÓSÁG	JELLEMZŐK/ELTÉRÉSEK	
		Katonai vezető	SAKK
Információs szint kialakítása (Felkészülés)	IGEN	Infógyűjtés, helyzetkép kialakítása	Ellenfél megismerése (stílus, stratégia)
A feladat elemzése, elgondolás kialakítása (A MIT? Megválaszolása)	IGEN	•Szemben álló fél Saját erők •IDŐ-TÉR-ERŐK elemzése	Ellenfél stílusa Játék stratégia megalkotása
Cselekvési változatok kidolgozása (hadijáték) (a HOGYAN? megválaszolása)	ELTÉRÉSEK EL	•Grafikus forma •Elemzés •Legjobb kiválasztása	•Nem papírra vetett tervek •memória
DÖNTÉS	IGEN	Számvetések, tények alapján	Döntések sorozata
TERVEK KIDOLGOZÁSA	ELTÉRÉSEK EL	Tervrendszer	Fejben
EMŰ MEGSZERVEZÉSE	ELTÉR	EGYSÉGES ÉRTELMEZÉS	NINCS
VÉGREHAJTÁS	IGEN	MŰVELETI TERVEK, KIEGÉSZÍTŐ INTÉZKEDÉSEK	LOGIKAI DÖNTÉSEK SOROZATA

2010. március 24.

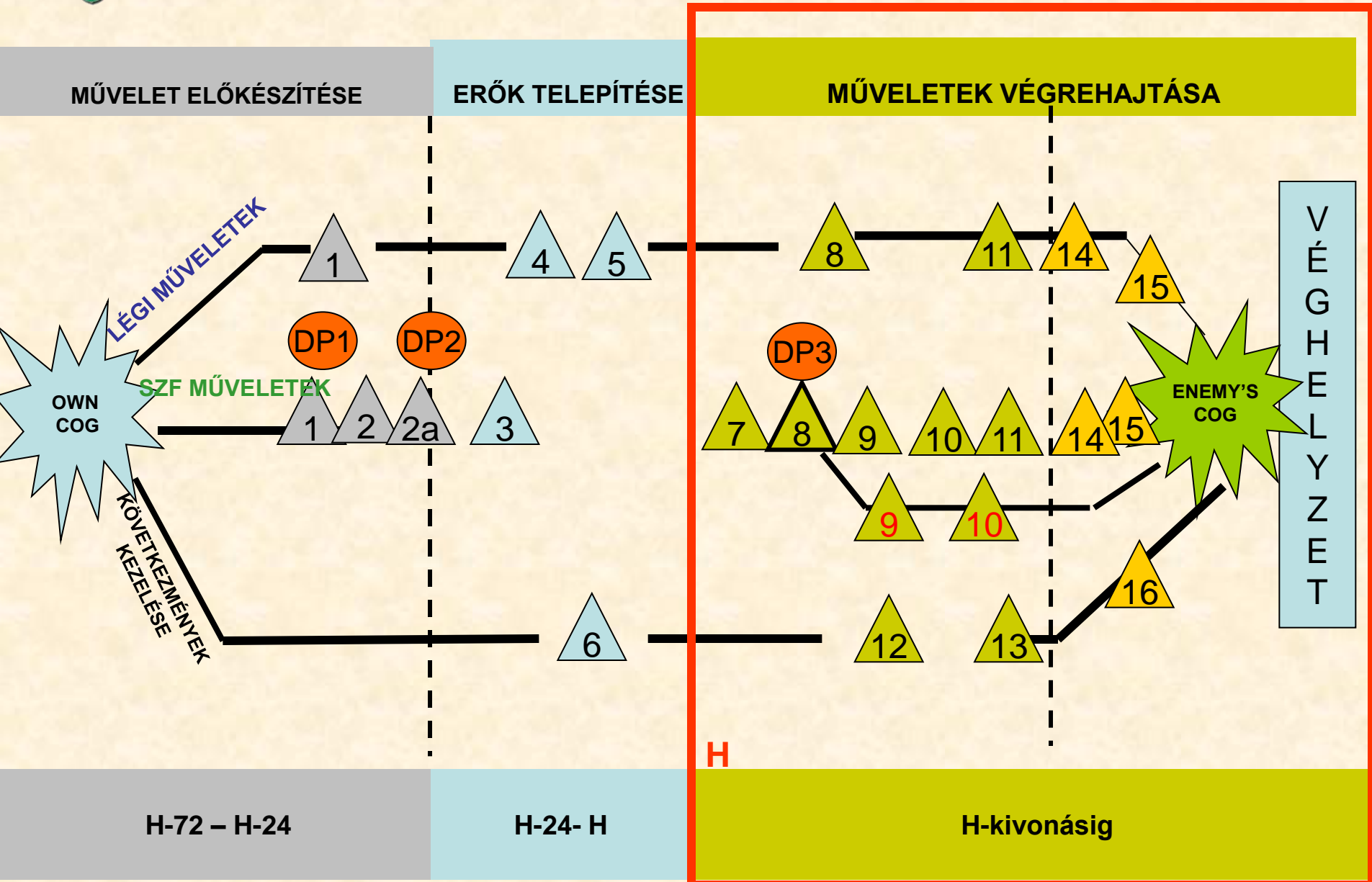
ALAPVETŐEN AZONOSÍTHATÓ

ELTÉRÉSEKKEL AZONOSÍTHATÓ

ELTÉR

A művelet felépítése (Operational Design)

A MŰVELETI TEVÉKENYSÉG ELEMZÉSE, TAPASZTALAT FELDOLGOZÁSA

Folyamat megerősítése

Tapasztalat Feldolgozás

Megállapítás

- D Doktrína
- O Szervezet
- T Kiképzés
- M Tárgyi feltételek
- L Vezetés
- P Személyi feltételek
- F Létesítmények
- I Együttműködési
képesség

Azonosított tapasztalat

ALAPVETŐ KÜLÖNBSÉGEK

ami a sakkban nincs vagy kevésbé hangsúlyos

- Az események (hadicselekmények) **párhuzamossága**, komplexitás
- **Információ hiány vagy fölösleg** és az általuk keletkező bizonytalanság (ellenség láthatósága)
- **Aszimmetrikus környezet** – nincsenek elfogadott szabályrendszerek
- **Humán Faktor**
Klimatikus viszonyok, veszteségek vezetőre gyakorolt hatása, kialvatlanság, **stressz** , **stb.**
- **A kockázat súlya**
- **Csapatmunka - csapatszellem súlyozott szerepe** (Törzs, alegységek, egységek, magasabb egységek)

Sakkozó hadvezérek

BONAPARTE NAPÓLEON

KOSSUTH LAJOS

BENYOVSZKY MÓRIC

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!!!

2010. március 24.